Nr 116. ROK 1841. PONIEDZIAŁEK 24 MAJA.

Pismo to wychodzi codziennie oprócz niedziel i świąt uroczystych w drukarni Stanisława Gieszkowskiego

Zaliczenie na trzy miesiące złotych dziesięć miesięcznie złotych cztéry, numer pojedynczy groszy dziesięć.

IMIONA RZYMSKIE.
Dziś Joanny Wdowy.

IMIONA SŁAWIAŃSKIE.
Dziś Janisław.

GAZETA KRAKOWSKA.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzien	godzina	Barometr do 0° Reaumura w miarze Paryzkiej	Stopnie zimna podług Reaumura	Psychometr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i różne uwagi
	6	27" 4''' 905	+ 12° 0	4''' 56	Zaden	Pogoda z Chmnrami	
21	2	4, 916	+ 21, 8	4, 33	Wschodni słaby	"	
	10	4, 869	+ 16, 4	5, 61	Zaden	"	

Wiadomości krajowe.

— KRAKÓW. —

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.

Od 21 dnia do dnia 22 Maja.

Komar Józef ob., Wentzel, Wentzel Maciéj, Wąsowicz Eustahi ob., Wodzicka Zofia hr., z Polski;— Ledochowski Juliusz hrabia porucznik ces. austr., Toruński Wincenty, Chollet Jan, Lipowski ob., z Galicyi; — Konieczkowski Kasper, z Pruss.

Wyjechali z Krakowa.

Darowski Felicyan, Kobyliński Felix ob., do Polski;—Romerowic Alexander i Ludwik ob., Modrzejowski Walenty, Werczyński Jan, Stokmanns Edmund ob., do Galicyi; — Kurpan Frydryk, do Pruss.

Wiadomości zagraniczne.

DEPESZA TELEGRAFICZNA.

Kolonia 14 *maja* (o godzinie 7 wieczorem) *Commerce* z dnia 11 b. m. zawiera następującą telegraficzną depeszę z Bayonny 11.

Madryt 8 maja. Poseł francuzki do ministra spraw zagranicznych. Na posiedzeniu kortezów przystąpiono dziś do wyboru rejencyi. Przy pierwszém głosowaniu rozstrzygnięto większością 153 głosów przeciw 136, a zatém 17 głosami, że rejencya ma być pojedynczą. Przy drngiém głosowaniu otrzymali:

Espartero 179, a
Arguelles 103 głosów:

a zatem Espartero został ogłoszony jedynym rejentem.

— *Wiedeń 9 Maja.* —

Ostatnie postanowienie porty ku stanowczemu załatwieniu sprawy egipskiéj, jest podług raportów z Konstantynopola wyłącznie dziełem reprezentantów Austryi, Rossyi i Prus. Poseł angielski lord Ponsonby, mimo tak stanowczych jak głoszono instrukcyi swego rządu, zachował się przy tém zupełnie biernie, chociaż formalnie wezwany był przez internuncyusza austryackiego, barona Stürmer, aby połączył się w tych krokach z innami reprezentantami. W skutku tak pomyślnego stanu rzeczy, konsulowie czterech mocarstw przygotowują się do powrotu z Konstantynopola do Alexandryi.

— *Londyn 7 Maja.* —

Z Montevideo dochodzą wiadomości do 22 lutego, w którym to czasie tamtejsi mieszkańcy znajdowali się w wielkiéj obawie, najścia wojsk rzeczy pospolitéj Argentyńskiéj pod dowództwem Rosas, Oribe i La Madrid. Ponieważ Rosas zwykł wszędzie gdzie tylko stanie jego wojsko wszystkich niewolników ogłaszać

wolnemi, przeto mieszkańcy wschodniéj rzeczypospolitéj obawiali się najokropniejszych skutków jego zbliżenia się. Rząd bez namysłu wydał rozkaz odwetów względem Buenos-Ayres, ale zaraz pierwsze dwa okręta które posłano dla krążenia przy Buenos-Ayres zostały poddane gubernatorowi.

W izbie niższéj na zapytanie lorda Ellenborough oświadczył lord Melbourne, że przesłano do Chin oświadczenie, że gdyby stanowczy traktat z rządem chińskim zawarty został na tych zasadach jak traktat przedwstępny, w takim razie gabinet nie przyjmie go i królowéj radzić będzie aby go nie potwierdziła. Dodał że to postanowienie powzięte zostało w Anglii nie zaś przez jeneralnego gubernatora Indyi wschodnich. Na zapytanie lorda Ellenborough czy wojsko angielskie opuściło Czusan, odpowiedział pierwszy minister, iż tego nie wie, do Chin przypadek gdyby tak było, posłano ale na rozkaz aby wyspa ta została napowrót zajętą.

Z Panama donoszą o nowém powstaniu w południowém Peru, na którego czele stoi pułkownik Biranio. Prezydent Gamarra od odejścia ostatnich wiadomości nic przeciw nim nie zdołał poradzić. Mówią że stronnictwo rewolucyjne przychylne jest cudzoziemcom, co nie daje się powiedzieć o teraźniejszym rządzie. W Panama zgromadzili się deputowani różnych okręgów między morza, którzy zdają się mieć zamiar połączenia się z rządem Nowéj Grenady pod tym tylko warunkiem, żeby przyjęty został system federacyjny.

Dnia 8 Maja —

Królowa i xiąże Albert wrócili tu z swemi gośćmi z Windsor, i J. K. Mość będzie dziś prezydować na posiedzeniu tajnej rady w pałacu Buckingham. *Globe* donosi iż xiąże Albert zaprzestał polowania w Parku windsorskim, ponieważ lekarze mniemali, że ten rodzaj zabawy nie jest korzystnym dla jego zdrowia.

Na wczorajszém posiedzeniu izby wyższéj lord Fitz William podał dwie petycye przeciw prawu zbożowemu z Kenda i Leeds, które spowodowały krótkie rozprawy. Lord Ashburton zarzucał ministrom, iż wzruszyli nowe źródło niespokojności w kraju w przedmiocie ceł, które pod tą lub ową formą istnieją od czasu Wilhelma zdobywcy i których stosowność uznały wszystkie mocarstwa Europy. Na to odpowiedział: lord Fitz William.

»Chociaż jestem tego zdania, że posiadacze gruntów są wielkiemi dłużnikami gminu, nie mniemam jednak, aby zmiana prawa zbożowego, któréj z serca pragnę, była dla nich szkodliwą, w skutku wielkich ulepszeń jakie od kilku lat zaprowadzone zostały w rolnictwie, dochód gruntowy nawet przy zupełnie wolnym handlu, w następujących piętnastu latach byłby równie wysokim jak teraz. Dla tego nie mogę pozwolić, aby uważano przeciwników teraźniejszego prawa zbożowego za nieprzyjaciół posiadaczy gruntowych, jednakże i temu niezaprzeczam, że niektóre miejsca, w których ziemia trudniejszą jest do uprawy, mogą na tém cokolwiek ucierpieć.

Xiąże Wellington w odpowiedzi na to utrzymywał że nie należy mniemać, że jedynie osobisty interes posiadaczy gruntowych powstaje przeciw zmianie teraźniejszego systemu cła od zboża. »Szlachetny lord Fitz William rzekł on, może być przekonany, że i inni równie jak on wszelkiemi środkami starali się osiągnąć ile możności najprawdziwsze wyobrażenie o téj rzeczy, że mają inne jeszcze motywa prócz chęci nie odstąpienia korzyści, jakie podług jego zdania wypływają dla nich z prawa zbożowego," (Słuchajcie!) prawo zbożowe chociaż tak dawném jest prawie jak istnienie Anglii, nie było ani ułożone ani utrzymane dotychczas, jedynie dla tego, aby utrzymać wysoki dochód dla właścicieli gruntowych. Celem jego było zawsze popieranie wzrostu i postępu rolnictwa, aby Anglia pod względem utrzymania swego mogła być niezawisłą od innych narodów.

Lord Radnor oświadczył, iż w każdym przypadku przeniósłby stałe cło nad teraźniejszy system, w końcu posiedzenia zaś lord Lansdowne podobnie jak lord Russel w izbie niższéj, usprawiedliwił gabinet z zarzutu, jakoby reforma zbożowa przedstawioną przezeń była nie z samego tylko względu potrzeby i konieczności.

Herbata od 10 do 100 zdrożała w Anglii.

Dyplomatycy i spekulanci przewidują, że teraźniejsza chociaż na pozór mało znaczna wojna Anglii z Chinami, stanie się przyczyną, iż ów ogromny kraj azyatycki, mający ludności więcéj niż cała Europa, a dotąd gorliwie unikający cywilizacyi europejskiéj, nakoniec uzna za potrzebę połączyć się z krajami oświeconemi, a przeto bardzo ważne mogą nastąpić skutki, szczególniéj rękodzieła i handel europejski, skorzystałyby niezmiernie.

— *Dnia 11 Maja.* —

Wczoraj odbyło się w Leeds wielkie zgromadzenie reprezentantów z różnych miast hrabstwa Jork, na którém postanowiono podać do parlamentu petycyę na korzyść projektów redukcyi ceł, i popierać gabinet w téj sprawie wszelkiemi siłami.

Jako ostatni środek jeśliby redukcye nie utrzymały się, albo nic nie pomogły, i jeśliby

wprowadzenie na nowo niektórych w ostatnich czasach zniesionych podatków, okazało się nie praktycznem albo niedostatecznem, przedstawia *Morning Chronicle* grożąc tem torysom, podatek od majątku.

— *Lizbona* 26 *Kwietnia.*

Biega tu wieść że donna Marya zostanie wkrótce najprzód przez papieża, a następnie przez niektóre mocarstwa uznaną.

Komisya finansowa odbywa ciągle narady i zamierza jak mówią znaczne oszczędności.

W Algarbii okazały się znowu miguelistowskie gierylasy w silniejszéj postawie niż w roku 1836 pod Remeszido, i otrzymują, regularny żołd w hiszpańskich dollarach i portugalskim złocie. Jeden z ich dowódzców podpółkownik Moxeira, napadł w dniu 24 marca na wieś Admexas, i zabrał wszelką broń i amunicye, tudzież rządową kassę. Głównym dowódzcą jest brygadyer migualistowski Alvaleda, który uzbroił się przeciw rozbójniczéj wyprawie Moreiry, ale rozproszywszy jego bandy, sam popełniał rabunki, na drodze z Muilai Vali de Zebro do Setnbal.

Minister spraw wewnętrznych pan Mugalhaes został wybrany wielkim mistrzem szkockiéj wolnomularskiéj loży; król odmówił przyjęcia téj godności, którą mu ofiarowano.

Tutejszy bank zaforszusował znowu rządowi 100 contos (23,000 funtów szterlingów).

Mniemają, że kortezy zaraz po otworzeniu ich na nowo w dniu 26 maja zostaną rozwiązanemi.

— *Konstantynopol* 17 *Kwietnia.* —

Raporta z Kandyi donoszą, że niespokojności na téj wyspie trwają ciągle, i że powstanie głównie żywione jest przez Kandyotów, którzy poprzednio zbiegli do Grecyi, i przez wielką liczbę przybyłych do Krety poddanych greckich. Słychać że porta chce przesłać nowe posiłki do Kandyi dla przywrócenia tam porządku.

— *Dnia* 29 *Kwietnia.* —

W skutku wypadków w Kandyi, gdzie powstanie nie jest jeszcze zupełnie przytłumioném, porta ujrzała się skłonioną poddać najściślejszéj blokadzie brzegi téj wyspy z wyjątkiem najgłówniejszych portów Canea, Suda, Rettimo i Candia, i zawiadomiła już o tym kroku który ma być w wykonanie wprowadzony w dniu 15 maja, wszystkie poselstwa. Uzbraja się w téj chwili eskadra z 10 okrętów złożona, która jak najspieszniéj uda się w tym celu do Kandyi.

W angielskich dziennikach czytamy co następuje: »Powstańcy na wyspie Kandyi stoją pod Sfakia w groźnéj postawie i w znakomitéj liczbie, tak, iż zagrażają turkom którzy w liczbie 3500 wylądowali tamże. Konsulowie europejscy przygotowywali się do odpłynienia. Korweta angielska *Hazard* krążyła dla chwytania statków powstańców. Pod Athos miała być stoczona bitwa między powstańcami i turkami.

Pretendent do tronu perskiego Zelli sułtan, synowiec szacha, chciał stanąć na czele powstańców, tak, że wkrótce możemy donieść o zaburzeniach w Persyi.

— *Alexandrya* 21 *Kwietnia.* —

Ciągle tu jeszcze panuje ta sama niepewność względem rozwiązania kwestyi hatyszeryfu 13 lutego. To sprawia zatamowanie prawie zupełne wszelkich interesów, i rząd widzi się wstrzymanym w nowych reformach które zaprowadzić zamierzył i zmuszonym do prowadzenia daléj uzbrojenia. Gwardya narodowa znowu równie tu jak w Kairo rozpoczęła codzienne ćwiczenia w robieniu bronią, na wszelkich punktach któreby mogły być atakowanemi rozstawione jest wojsko i wszędzie wznoszą się bateryе.

— *Ateny* 9 *Kwietnia.* —

W Tessalii wybuchły niespokojności, które z razu zdawały się przybierać groźną postawę, ale przedsięwzięte przeciw nim środki przytłumiły je. Rząd zdaje się być dobrze zawiadomionym o wszystkiem co się dzieje, ale dzienniki zachowują milczenie. Na wieść o utworzeniu się nowéj bandy, która składała się 150 około częścią tessalczyków, częścią macedończyków pod dowództwem Buscochio i Moletsy, rząd po cichu uczynił potrzebne przygotowania i uderzył na rabusiów. jednocześnie na lądzie i na wodzie, przez co część schwytano a resztę rozproszono. Między schwytanemi znajdowali się obaj dowódzcy, ale na nieszczęście umknęli oni z więzienia. Jeden znakomity mieszkaniec z Kalamus, nazwiskiem Kolokotroni, znikł razem z swoim służącym w podróży do Sparty i dotychczas nie zdolano odkryć najmniejszego śladu ohn.

— *Dnia* 27 *Kwietnia.* —

Podług ostatnich doniesień z Kandyi, panowała tam zupełna spokojność i porządek. Nowo przybyły gubernator zniósł monopole na wino i skóry zwierzęce, tudzież kwarantannę

względem Grecyi i Konstantynopola, zachował ją zaś jeszcze nadal względem okrętów przybywających z Egiptu. Dwa okręta krążyły przy brzegach wyspy dla utrzymania jéj w blokadzie, (dwa okręta dla Krety, to trochę za mało!!) Komitet Sfakjotów zeszedł z gór do Agokorona, gdzie zgromadzoną była główna siła chrześcian. Jeden oddział ich stał pod Canea dla uważania ruchu z miasta i do miasta, tak Turków jak i chrześcian. Każdy turek miał zupełną wolność opuszczania twierdzy, i udawania się gdzie bądź za swemi interesami, jeśli pierwéj otrzymał piśmienne pozwolenie od (chrześciańskiego) komendanta okolicy. To urządzenie zachowane jest we wszystkich warowniach. Turcy z Herakleion w liczbie 400, chcieli pomaszerować do Canea, dla wzmocnienia stolicy; ale zawrócili się, dowiedziawszy się, że pod Herakleion zebrało się wielkie mnóstwo Greków.—Podług listów z Konstantynopola 21 kwietnia, sułtan ponowił Mustafie paszy rozkaz najwyraźniejszy, aby nie był pierwszym w uderzeniu na Greków. Porta uzbraja sześć okrętów, na których wojsko udać się ma do Krety. Rozchodząca się tam pogłoska, że Hassan pasza Janiny został pobity, potrzebuje potwierdzenia. — Od kilku dni obiega także wieść, że na górze świętéj (Athos) wybuchło powstanie, i że tamtejszy garnizon turecki, poniósł tam znaczną klęskę. — Prezes rady ministrów pan Maurokordatos oczekiwany tu jest w końcu maja.

— *New-York* 16 *Kwietnia*. —

Publiczne dzienniki zawierają list pana Tyler teraźniejszego prezydenta, który wprawdzie pisany był jeszcze października przeszłego roku, ale z którego okazuje się, że pan Tyler prawie pod każdym względem zgadza się z zamiarami i widokami zmarłego prezydenta. Wnoszą z tego, że stronnictwo van Burena nie podniesie na teraz głowy.

Podług doniesienia z Tampico 13 marca, panowało tam wielkie niezadowolenie z postępowania rządu centralnego mexykańskiego; garnizon stał ciągle pod bronią i działa wymierzone były przeciw miastu.

Raporta z Galveston, w Texas dochodzą 1 kwietnia: Wojsko mexykańskie z 8000 ludzi i 20 dział złożone, ukazało się nagle w Mur i Camargaz i otworzyło sobie drogę przez lasy do Laredo. Zdaje się że wojsko to ma uderzyć na Austin. Na czele jego znajdowali się Arista i Cavales. Od początku b. r. przybyło do Texas, 30 okrętów z 500 białemi wychodzcami i 100 niewolnikami.

— *Macao* 12 *Lutego*. —

Proklamacyą datowaną 29 stycznia na pokładzie okrętu *Wellesley* kapitan Elliot w imieniu rządu angielskiego zajął w posiadanie wyspę Hong-Kong, i każdo-razowego reprezentanta handlu angielskiego w Chinach a zatém w tem razie siebie samego, ogłosił gubernatorem téj nowéj posiadłości. Sądownictwo nad mieszkańcami wyspy Hong-Kong o ile oni są chińczykami wykonywane będzie podług praw chińskich, z wyjątkiem tortury; poddani angielscy zostają pod prawami angielskiemi mającemi ważność w Chinach. Drugą proklamacyą z téj samej daty wydaną przez kommodora Bremer a kapitana Elliot, oświadczono, iż wszyscy mieszkańcy wyspy uważani być mają jako poddani angielscy, ale przyrzeczona im jest zupełna wolność wyznawania własnéj religii. Ta proklamacya ogłasza także Hong-kong jako wolny port.

Podług urzędowych raportów o zdobyciu twierdz Czumpi i Tykokto, chińczycy w pierwszym z tych miejsc mieli stracić 600 ludzi a Anglicy w ogóle tylko 38, razem poległych i ranionych.

Doniesienia Urzędowe.

Nro 1419.

TRYBUNAŁ I. INSTANCYI

Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Wzywa mających prawo do kwoty złp. 299 do depozytu sądowego na rzecz SS. Józefa Treitlera złożonéj z szacunku kamienicy N. 224 dawniej Czechowéj pochodzącéj aby po odebranie téjże kwoty z dowodami prawa ich wykazującemi, do Trybunału w przeciągu trzech miesięcy zgłosili się, pod rygorem przyznania jéj na rzecz skarbu publicznego.

Kraków d. 24 kwietnia 1841 r.

Zast. Prezesa Sęd. Appell.
M. SOCZYŃSKI.

(3r.) Zast. Sekr. Tryb. *Brzeziński.*